

NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK BA

Államvizsga kérdések

Általános kérdések

1. Jellemezze az európai integráció fő állomásait Maastricht után és az Európai Unió mint speciális nemzetközi szervezet jellemzőit!

Irodalom:

Karoliny Eszter – Komanovics Adrienne – Mohay Ágoston – Pánovics Attila – Szalayné Sándor Erzsébet: Az Európai Unió joga (átdolgozott második kiadás) Dialóg-Campus Kiadó, 2011. 2. fejezet

2. Milyen szempontok együttes értelmezésével lehetséges geopolitikai eseményeket vizsgálni, illetve az egyik szempontot milyen dimenziókban vizsgáljuk?

Irodalom:

Mező Ferenc: A geopolitika formaváltozásai. Polgári Szemle, 2006. Vol. 2., No. 12.

Szilágyi István: Geopolitika. Pécs, Publikon Kiadó. 2013.

Bárdos-Féltoronyi Miklós: Bevezetés a geopolitikába. Budapest, L'Harmattan Kiadó. 2006.

3. Jellemezze a dekolonializáció folyamatát és a nagyhatalmak álláspontját Ázsiában és Afrikában!

Irodalom:

Németh István (szerk.): 20. századi egyetemes történet. II. Európán kívüli országok. Budapest, Orisis Kiadó, 2005.

4. Jellemezze a kétpólusú világrend létrejöttének nemzetközi hátterét, hasonlítsa össze az USA és a Szovjetunió nemzetközi politikai szerepvállalását az enyhülés időszakáig!

Irodalom:

Benkes Mihály: A szuperhatalmak kora, Bp. 2007.

Fischer Ferenc: A megosztott világ. Dialóg Campus, Pécs, 2001.

5. Vázolja a kis hidegháború kialakulásának okait, lefolyását és következményeit (1979-1991)!

Irodalom:

Fischer Ferenc: A kétpólusú világ 1945-1989. Dialóg Campus, Pécs, 2005.

Horváth Jenő – Csicsmann László – Paragi Beáta: Nemzetközi kapcsolatok története 1941-1991. Antall József Tudásközpont, 2013.

6. Értelmezze a civil társadalom és a globális civil társadalom különbségének mibenlétét és a globális civil társadalom szerepének növekedésének okait.

Irodalom:

Keane, John 2004: *A civil társadalom. Régi képzetek, új kihívások.* Typotex, Budapest pp. 17-33.

Jensen, Jody 2014: *Globalizáció és új kormányzás.* Mundus Novus, Budapest . pp. 119-136

Boda Zsolt 2011: *Demokratizáció, fejlődés, civil társadalom* In Boda Zsolt-Schering Gábor (szerk.) 2011: *Globalizáció és fejlődés a félperiférián: válság és alternatívák.* Budapest: Védegylet – Új Mandátum Könyvkiadó, pp. 156-181

List, R. Salamon, L. M.-Sokolowski. S. W. 2003: *A civil Társadalom „világnézetben”* Budapest: Acta Civitalis Egyesület, pp. 41-56.

7. Mutassa be, hogyan működik a nacionalizmus a nemzet- és identitásépítés folyamatában, különösképpen kiemelve a történelmi folyamatok szerepét (Janus-arcúság). Hozzon példákat is erre, alátámasztva, miért nehéz megoldani területi vitákat és konfliktusokat.

Irodalom:

Anderson, Benedict: *Képzelt közösségek: megjegyzések a nacionalizmus eredetéről és terjedelméről.* Janus, VI. évf. 1989/1. 3-12.

Anthony W. Marx: *A kirekesztő nemzetállam.* Magyar Kisebbség, 2006/3–4., 236–261.

Flint, Colin és Taylor, Peter: *Political Geography.* Routledge, 2011 (6th ed.), Érintett fejezetek.

Hobsbawm, Eric J: *Etnikai identitás és nacionalizmus.* Világosság, 1993/4, 19–28.

Smith, Anthony D.: *Kiválasztott népek: miért maradnak fenn egyes népcsoportok?* In Bretter, Zoltán és Deák, Ágnes (szerk.): *Eszmék a politikában: a nacionalizmus.* Tanulmány Kiadó, Pécs, 1995, 27–51.

8. Jellemezze a magyar rendszerváltás előzményeit, folyamatát, nemzetközi hátterét!

Irodalom:

Romsics Ignác: *Volt egyszer egy rendszerváltás.* Budapest, Rubicon-Ház, 2003.

9. Hogyan jellemezné a hidegháború időszakában a szocialista tábor helyét, az eltérő fejlődésmodelleket, valamint a térség euroatlanti integrációig vezető útját?

Irodalom:

A. C. Janos (2004): *Haladás, hanyatlás, hegemonia Kelet-Közép-Európában,* Helikon, Budapest, 2004.

Appelbaum, Anne: *Vasfüggöny (Kelet-Európa megtörése 1944-1956)* Bp, Európa Könyvkiadó, 2014.

10. Mutassa be a magyarországi szocialista rendszer utolsó éveinek és a rendszerváltás utáni időszak első éveinek legfontosabb külpolitikai irányait és kihívásait a kül- és biztonságpolitikai folyamatok tükrében.

Irodalom:

Békés Csaba: Magyar külpolitikai a bipoláris világban, In: Külügyi Szemle, 2011/tél, 95-127.

Lengyel László: Illeszkedés vagy kiválás, Osiris, Budapest, 2006.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Osiris Kiadó, Budapest, 2010.

11. Elemezze az Európába irányuló migrációs folyamatokat és kihívásokat a második világháború utáni időszaktól napjainkig!

Irodalom:

Tarrósy István – Glied Viktor – Vörös Zoltán (szerk.): Migráció a 21. században. Publikon Kiadó, Pécs, 2016. (vonatkozó részek)

12. Ismertesse a biztonságpolitika alapelveit a biztonság jelentésén, tartalmán (megközelítések) és a biztonság tárgyain (modern és hagyományos megközelítés) keresztül, majd mutassa be a nukleárisfegyver-leszerelési tárgyalások főbb állomásait és napjaink helyzetét.

Irodalom:

Gazdag, Ferenc - Remek, Éva (szerk.): A biztonsági tanulmányok alapjai. Dialóg Campus, 2018. Érintett fejezetek.

Juhász, Krisztina: Biztonságpolitika a 21. században, SZTE, 2019. 1. lecke

N. Rózsa, Erzsébet – Péczeli, Anna: Egy békésebb világ eszközei. Fegyverzetellenőrzés, leszerelés és non-prolifерáció. Osiris-MKI-KÜM. Budapest, 2013. 95-163.

Tálas Péter: Szélgjegyzet a biztonság szubjektív percepciójának veszélyeiről II. Nemzet és Biztonság 2009. június 29-38.

Ürmösi Károly: A biztonság, a biztonság fogalma Hadtudományi Szemle 2013. 6. évfolyam 4. szám 147-157.

13. Ismertesse a nemzetközi konfliktusok globális és regionális trendjeit és rendezési alternatíváit.

Irodalom:

Bokodi Ágnes: Mit tartanak fenn a békefenntartók? Az ENSZ békefenntartó műveletek sikerének értékelése. Külügyi Szemle, 10(2), 2011, 91-115.

Kacziba, Péter: A békeépítés elméleti és kivitelezési vázlat. Hadtudományi Szemle, 10(2), 2017, 105–125.

Kovács Katalin; Tálas Péter (szerk.): A KONFLIKTUSELEMZÉS MÓDSZERTANI ISKOLÁIRÓL. Dialóg Campus, Budapest, 2020.

14. Sorolja fel a nemzetközi jog forrásait, válasszon egyet és jellemezze! Sorolja fel a nemzetközi jog alanyait és jellemezze őket!

Irodalom:

Bruhács János: Nemzetközi jog I. Dialóg Campus, 2010. és bármelyik újabb kiadás vagy egyéb nemzetközi jog tankönyv

15. A nemzetközi felelősségre vonatkozó alapvető szabályok

Irodalom:

Bruhács János: Nemzetközi jog I. Dialóg Campus, 2010. és bármelyik újabb kiadás vagy egyéb nemzetközi jog tankönyv

16. Milyen folyamatok jellemzik az Európai Unió fejlődését a 21. Században?

Irodalom:

Arató Krisztina – Koller Boglárka: Képzelt Európa. Balassi, 2013. 185-223.

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. HVG-ORAC, 2011.

Tuka Ágnes: Az Európai Unió színe és fonákja. Publikon Pécs, 2009.

17. A politikai kultúra fogalmának kialakulása, Almond-Verba klasszikus modellje, orientációk, politikai magatartások, részvétel, a Pye-féle megközelítés, kritikák.

Irodalom:

Almond, Gabriel A. – Powell, G. Bingham, Jr. – Strøm, Kaare – Dalton, Russel J. (szerk.): Összehasonlító politológia. Osiris Kiadó. 2006 73–82. o.

Bayer József: A politikatudomány alapjai. Budapest, Napvilág Kiadó. 1999395–400. o.

Kurtán Sándor: Politikai kultúra. In: Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): Politika és politikatudomány. Budapest, Aula Kiadó. 2003. 148–157. o.

Simon János: A politikai kultúra színpépei. Budapest, Századvég Kiadó. 2004. 297–317. o.

18. Ismertesse a magyar országgyűlés szervezetét és fő funkcióit!

Irodalom:

Halász István (szerk.): Alkotmányjog. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2018.

Kukorelli István (szerk.): Alkotmánytan I., Osiris Kiadó, Budapest, 2007.

Petrétei József: Magyar alkotmányjog II. – Államszervezet. Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2000.

19. Miben különbözik a populáris geopolitikai vizsgálódás a hagyományos geopolitikai megközelítésektől?

Irodalom:

Dittmer, Jason - Bos, Daniel. (2010). Népszerű kultúra, geopolitika és identitás. Lanham, Maryland: Rowman és Littlefield.

20. Területi egyenlőtlenségek és a regionális politika összefüggései és sajátosságai

Irodalom:

Faragó László: Társadalmi- területi egyenlőtlenségek. Tér és Társadalom 2016/30

Faragó László. Az EU területi politikájának változásai közép-kelet-európai szempontból. Tér és Társadalom 2016/30

Koós Bálint (szerk): Területi riport, 2021, 2023

www.teir.hu

Specializációs kérdések
Európai uniós szakirány

1. Ismertesse a gazdasági alapszabadságokra vonatkozó alapvető szabályokat!

Irodalom:

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. HVG-ORAC, 2011.

2. Jellemezze az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikáját!

Irodalom:

Törő Csaba: Az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikájának főbb megkülönböztető ismérvei az uniós jog- és intézményi rendben (IAS, 2018/2., 105-120. o.)

Horváth Zoltán: Kézikönyv az Európai Unióról. HVG-ORAC, 2011.

3. Mutassa be az Európai Unió rendes jogalkotási eljárását. Jellemezze a speciális jogalkotási eljárásokat általában, válasszon egyet és jellemezze!

Irodalom:

Karoliny Eszter – Komanovics Adrienne – Mohay Ágoston – Pánovics Attila – Szalayné

Sándor Erzsébet: Az Európai Unió joga (átdolgozott második kiadás) Dialóg-Campus Kiadó, 2011. 9. fejezet

4. Jellemezze az Európai Unió környezetvédelmi politikáját és tevékenységét a fenntartható fejlődés érdekében!

Irodalom:

Vasali Zoltán: A differenciálódó Európa hatása az uniós környezetvédelmi politikára. In: Többemeletes vagy többsebességű? Szerk.: Ágh – Kaiser – Koller. Blue Ribbon Research Centre. 2013. 103-118.

5. Értelmezze az Európai Unión belül a jogharmonizáció kategóriáját!

Irodalom:

Európai közjog és politika. Szerk.: Kende – Szűcs – Jeney. Complex, Bp. 2007.

Kecskés László: EU jog és jogharmonizáció. HVG-ORAC, 2011.

Specializációs kérdések Regionális szakirány

1. Ismertesse az Európai Unió délkeleti szomszédainak hidegháború utáni fejlődési irányait és jelenkori problémáit, különös tekintettel a Balkán-félszigetre vagy Törökországra. (választható melyik)

Irodalom:

Egeresi Zoltán – Pénzváltó Nikolett: *A Török Köztársaság a történelemben. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2020.*

Koller Boglárka – Ördögh Tibor: *Délkelet Európa politikai rendszerei (1990-2017). Dialóg Campus Kiadó, Budapest, 2019.*

Koller Boglárka – Ördögh Tibor (szerk.): *Európaizáció a Nyugat-Balkánon. Dialóg Campus, Budapest, 2019.*

2. Latin-Amerika függetlenségének útjai – demokratikus átmenet problémái a térségben.

Irodalom:

Anderle Ádám: *Latin-Amerika története. JATEPress, 2010.*

Balogh András – Rostoványi Zsolt – Búr Gábor – Anderle Ádám: *Nemzet és nacionalizmus Ázsia, Afrika, Latin-Amerika. Korona Kiadó, Budapest, 2002.*

Szilágyi István: *Európa és a hispán világ. Veszprémi Egyetemi Kiadó, 1998*

Latin-Amerika: A függetlenség útjai. Bicentenario 1810-2010. JATEPress 2012

3. Magyarázza meg, illetve hasonlítsa össze India és Kína társadalmi, gazdasági és természeti-környezeti tényezőinek szerepét a globális világban mára elfoglalt pozíciójuk, várható jövőképük tükrében!

Irodalom:

Háda, Béla: *Az Indiai-óceán szerepe India stratégiai világképében KÜLÜGYI SZEMLE 21:4, 2022. 45-66.*

Háda, Béla: *India hatalmi politikája a 21. század harmadik évtizedében - kihívások és lehetőségek. In: Vörös, Zoltán; Tarrósy, István (szerk.): Átalakuló világrend – Az unipoláris pillanat vége? Budapest, Magyarország : Ludovika, 2024. 83-105.*

Vörös, Zoltán: *Kínai geopolitika a 21. században: a globális világrend megkérdőjelezése? EURÁZSIA SZEMLE 2:1, 2022. 8-28.*

Vörös, Zoltán - Horváth, Levente: *Dominancia és függés? - Kína az átalakuló nemzetközi térben. In: Vörös, Zoltán; Tarrósy, István (szerk.): Átalakuló világrend – Az unipoláris pillanat vége? Budapest, Magyarország : Ludovika, 2024. 37-61.*

4. Ismertesse a globális kihívásokat Samuel Huntington civilizációs elméletének tükrében!

Irodalom:

Huntington, Samuel (2019): *A civilizációk összeecsapása és a világrend átalakulása*. Európa Könyvkiadó Kft., Budapest.

Kissinger, Henry (2015): *Világrend*. AJTK, Budapest.

5. Jellemezze a gyarmati afrikai államot, illetve a gyarmatosítók uralomfelfogásait (térjen ki a brit és francia felfogások összevetésére).

Irodalom:

Búr Gábor: *A szubszaharai Afrika története. 1914–1991*. Budapest: Kossuth Kiadó.

Szabó Loránd: *Afrika felosztása? Az 1884–1885-ös berlini Kongó konferencia*. In: Szabó Loránd – Ölbei Tamás – Wilhelm Zoltán (szerk.): *Anyországok és (volt) gyarmataik I*. Pécs: PTE Afrika-Amerika-Ázsia Universitas Munkacsoport. 2002. 85-92. o. Interneten elérhető:

http://overseas.uw.hu/Berlin_Kongo-konf18841885.pdf

Tarrósy István (2011): *Kelet-Afrika a fejlődés útján. A Kelet-afrikai Közösség és tagállamai közelebbről*. Pécs: Publikon Kiadó.

6. Foglalja össze a politikai afrikanisztika modernista, függőségi viszonyokra koncentráló, illetve államközpontú elméleteit, valamint mutassa be a politikai interakció módszertanát.

Irodalom:

Benkes Mihály: *Helyzetkép Fekete-Afrikáról. Politikai afrikanisztikai tanulmányok*. Budapest: ELTE BTK – MTT Tanári Tagozata. 2006.

Tarrósy István: *Politikai elméletek és módszertanok a mai afrikai problémák megértéséhez*. In: Csizmadia Sándor – Tarrósy István (szerk.): *Afrika ma. Tradíció, átalakulás, fejlődés*. Pécs: Publikon Kiadó. 2009.

Internetes verziója:

http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/0050_02_afrika_ma/ch01.html

Tarrósy István (2015): *A szubszaharai lélekfelfogások néhány aspektusáról*. *Forrás*. 47. évf. 2. szám. pp. 72-81. <http://www.forrasfolyoirat.hu/upload/articles/1693/tarrosy.pdf>